

Quād & ultimō, quanquam demus tōtū id. A
quod hēc ratio intendit, sc̄i hēc, Deum ēst in re
bus omnībus quas facit, adhuc non satis proba-
reū immensitā Dei, nam illo dīctū ad sum-
mū probatur Deum ēst in oto hoc mūdo: hinc
aut̄ non sit Deum ēst immensitā, nā totus hic
mundus finitus est; ū ergo Deus illo cōcluditur,
non ēst immensus, quod autem in illo non cōclu-
datur non potest ex actione Dei probari: ergo ex
illa non satis probatur immensitas Dei.

X.
Qualis et
enarranda
fuit ad Sce-
no, & alijs
Scripturæ
testimonia
pro rōne.
D. Thom.
adduxit.

Ad testimonia autem Scripturæ, quibus ratio
illa cōfirmabatur, responderi possunt autores hu-
iis sōta. Prīmō, c̄sto Paulus, & David illa ratio
ne vintur, nō ideo ēst evidēt, nam se p̄ se scri-
ptores faci vintur rōmībus aut verisimilius, aut
frequentius receptis apud eos ad quos scribunt:
nam in eodem loco Paulus testimonio ēst Arati
vintur, quod infinitus est, vel certe, enī si grās
demus illam rōmē fieri certain ex testimonio
Scripturæ, non tamē sequitur esse evidēt.
Ruris (quod ad rem magis spectat) non cōstat il-
lum ēst sensum illorum locutū, nam prius loc
us Actōrum intelligi p̄t non de reali præsentia
Dei in nobis per efficiātā, sed de præsenzia per po-
tentiam, & propriaentiam, vt idem sit, nō longe
abesse a nobis, quod curate res nostras, & nō habere
illias obliuionis traditas, quod rectē probat
Paulus, quia nobis vīa, moū, & ipsū ēst sub-
ministrat. Et ad hoc ēt idem illud Atati, [Ip̄ius
enī & genus sumus;] quā verda nullo sensu
poterit inducere vt inde colligat realē præsentia
Dei nobis. Quod autē nostri curā ipsam & pui-
dientiam hēc rectē colligit ex eo, q̄ diuina eius
naturā quodāmodo particūpamus. Et hēc expōsi-
tionem significat videtur Theophilus act. in cum
locū dicens, [Prouidentiā illius significat, & cō-
stitutionē, acq̄ excitationem, nempe q̄ ab illo si-
mus creāti, &c.] Et Beda ibidē his verbis Augus-
tini exponit Paulū, Q̄stendit (inquit) Ap̄poloitus
Deū in his quās circuit indebet operari, cum
enī aliud simus quā ip̄le, non ob aliud in illo
sumus, nisi quia id operari, & hoc est opus eius
quo cōnūtūt oīa, & quo eius sapientia pertendit à fi-
ne vīque ad finē fortiter, & di p̄ponit oīa suauiter:
per quam dispositionem in illo viuimus, &
mouemur, & sumus. Alter vero locus ex Psal. 138.
minus virgē videtur, quia ibi solū in iudicis Da-
vid ostēdetur, nemine posse effugere diuinū con-
spectum: hic enim paulo ante dixerat, [Quō ibo
ā spiritu tuo, quo à facie tua fugiam?] Quām
præsentia in omnībus rebus per cognitionē seu
intuitionē diuina, immedīa probat ex præsentia
Dei per efficiātā, sc̄i a cēdro in cēlū, tu
illīces, si descedero in infernum, ades.] Nam licet
ratio inuēdi omnia in Deo nō sit præsentia rea-
lis ad loca oīarū respectu hoīum erat euidentiū
mū, nō posse Deū latere casuā illi hūntūbi ip-
se est. Deinde illam probat ex efficacia diuina
potētia in verbis circa, [Si affūmpfero pennas
diluiculū, &c.] Et tertio illam probat ex infinita
Dei scientia, [Quia tenebra non obscurabuntur
a te, &c.] Ex co ignor quod Deus operari in no-
bis omnia, rectē infert Psalmista non posse nos
Deum latere, cū Deus per scientiā suā operetur:
non verò in deī fert Deum ēst in cōsūs realiter
præsentem. Neque in superioribz verbis hoc pro-
bat, sed affirmat tantum,

Defenditur ratio D. Thome primāque
objectioni satisfit.

H̄istamen non obstantibus, Theologi cōter
rationem illam amplectuntur, in 1. dist. 17.
vbi Bona. Alber. Dur. A Egid. Richard. Aigen.
Capreol. Henri. in summa ar. 30. q. 5. & Ferra. 3.
cont. Gent. cap. 68. Quapropter dicendū cēsē
rationem illam ēst satis efficacē, & magis con-
sentaneā non solum Philosophis, sed et̄ sanctis
Patribus, & vero sensu Scripturæ (vt hoc inter-
im Theologis demus.) Hāc aut̄ omnia conſra-
bant dīctū edo per singulas objectiones factas.
Vt vero respondeamus ad primām recolendum
est quod diximus disputando de causis, duobus
vi delicti modis posse intelligi nullum agens pos-
se efficere tē, vel in rem distante. Primo vt ni-
hil omnī influat in rem distante nū per p̄-
cipiātū, ita vt immediate ac per se ipsum solū
agat in rem sibi proximāt. Secundo, vt nō pos-
sit inchoare actionē nū sibi re propinquā, ita vt nō
posset agere in distans nū sibi cōtinuata actionē
per propinquū & iōtū medium vīc; ad
extremū repugnet; agere immediate in rem di-
stantē nihil agendo in iōtū medium. Prior sensu,
sive verus sit, sive falso sit, quod ibi definitū
religionis nihil ad præsentem demonstrationē
attinet: non est enim fundanda in eo principio ex
phicato, & sensu, quia redūra effet valde debile
fundamentū & vi nimium valde dubium. Poste-
rior ergo sensus est qui ad rem præsentē spectat,
& in eo est illud princiūm physicē satis certū,
proper experientias, & rationes quas dicto loco
adduximus. Et licet faciemur nondū id sit fa-
tis de monstraū, si de rigorosa demonstratione
sempit intentionē autem nostra, & (vt existi-
mo) doctōrū omnīs, quia illa ratione vintur, fa-
tis est, q̄ tam efficaciter probet Deum ēst vbi que
sicut probatur efficientes causas non agere
immediate in distans in sensu explicatio.

Ratio cur etiam agens infinitum ēst debet
coniunctū effectū, & soluitur
secunda obiectio.

C Secunda etiā obiectio soluenda est ex dictis in
cetero loco: bi enim ostendimus coniunctio-
ne, in hanc quam agens requiri cum passo vel
effectu, non fundari in loco, q̄ agens ēst finitū,
& limitata virtus, sed in ratione agentis ut sic.
Nam si fundaretur solum in limitatione virtutis
non effet cur omnia agentia finita & qualē p̄cipi-
quitate p̄tū seu effectū requirent, quia nō
omnia sunt & qualia, licet omnia sint finita. Vnde
sicut omnia habent finitam sphēram actiuitatis,
quia habent finitā virtutē, non tamē habet aqua-
lem sphēram, quia non habent & qualē virtutē:
ita ēt hēc modus agendi in rem distante, prius
atingendo propinquū non & qualiter cōveniet
omni agenti finito, sed ad summum erit commu-
ne omnībus non posset agere immediate ad quā
cunque distante, sed ad finitū, & quod magis
limitatum est ad minorem distātum. Quod
verò nihil omnino posset agere nū inchoando
actionē à re propinquā, non est cur conve-
niat necessariō omni agenti finito, q̄o quod fini-
tum est, si ratio agentis ut sic id non postulat.
Quod